

รากวัฒนธรรม อาหาร

ระดับการคัดสรร

อำเภอ

1. ชื่ออาหาร

ชื่อหลัก : ชาสมุนไพรใบหม่อน
ชื่ออื่นๆ เช่น ชื่อภาษาถิ่น (ถ้ามี):

2. แหล่ง

ชุมชน อำเภอ สันติสุข ตำบล ป่าแลหวง

3. ประเภทอาหาร

- 3.1 หมวดหมู่
- 3.2 ลักษณะ อื่น ๆ (ระบุโอกาสที่รับประทาน/ทำ)

4. ความเป็นมา (ภูมิหลัง/ความเชื่อ) /อัตลักษณ์ (ที่โดดเด่น) /ความสำคัญและคุณค่าทางสังคมและทางจิตใจที่มีในวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน นั้นๆ

ความเป็นมา (ภูมิหลัง/ความเชื่อ)
เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าใบหม่อนมีสารดีออกซิโนจิริมายซิน (Deoxynojirimycin) ซึ่งสารนี้มีผลในการลดระดับน้ำตาลในเลือด มีสาร กาบา (GABA-gamma amino butyric acid) ที่มีคุณสมบัติในการลดความดันโลหิต และสารฟายโตสเตอรอล (Phytosterol) ที่มีประสิทธิภาพในการลดความระดับคอเลสเตอรอล ที่กล่าวนี้เป็นผลงานวิจัยของ นักวิทยาศาสตร์ชาวญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ไทย อังกฤษ โรมานี และอินเดีย ต่อมา นักวิทยาศาสตร์ชาวไทยและชาวญี่ปุ่นยังพบว่าใบหม่อนมี แร่ธาตุ และวิตามิน ที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย โดยรวมสูงกว่าใบชา อาทิ แคลเซียม โพแทสเซียม โซเดียม แมกนีเซียม เหล็ก สังกะสี วิตามินเอ วิตามินบี อีกทั้งยังมี กรดอะมิโน ที่จำเป็นต่อร่างกายครบทุกชนิด ชาวอีสานได้ใช้ใบหม่อนปรุงอาหารแทนผงชูรส และเป็นส่วนประกอบของอาหารพื้นบ้านได้หลายชนิด เช่น ต้มยำ แกงอ่อม และผักเคียง ฯลฯ มาเป็นเวลาช้านานแล้ว ปัจจุบันชาใบหม่อนได้เข้ามาสู่อุตสาหกรรมอาหารต่าง ๆ เช่น ไอศกรีมชาเขียวใบหม่อน แค้กชาใบหม่อน คุกกี้ใบหม่อน บะหมี่ใบหม่อน ใบหม่อนยังมีประโยชน์อีกมาก ดังจะเห็นได้จากการมีการศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อยมา ตั้งแต่ชาใบหม่อนได้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่รู้จักกันโดยทั่วไป เกษตรกร และผู้ประกอบการ สามารถยึดเป็นอาชีพได้ อีกทั้งสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของหลาย ๆ จังหวัด มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องทั้งตลาดต่างประเทศและตลาดภายในประเทศ เพื่อให้เกิดการใช้ใบหม่อนหรือชาใบหม่อนได้กว้างขวางมากขึ้น ผมและคณะผู้ร่วมวิจัยทั้งจากสถาบันหม่อนไหมแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติฯ และ ดร.สุรพจน์ วงศ์ใหญ่ อาจารย์รัตติยา สำราญสกุล จากคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ได้วิเคราะห์หาสารสำคัญหรือสารออกฤทธิ์ ที่มีสรรพคุณทางเภสัชศาสตร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ – ๒๕๔๕ พบว่า ในใบหม่อนมีสาร เควอซิติน (quercetin) และ เคมเพอรอล (kaempferol) ซึ่งเป็นสารกลุ่ม ฟลาโวนอยด์ (Flavonoids) ที่มีคุณสมบัติดังนี้ ๑. ป้องกันการดูดซึมของน้ำตาลในลำไส้เล็ก ๒. ทำให้กระแสดเลือดหมุนเวียนดี และหลอดเลือดแข็งแรง ๓. ยับยั้งการเกิดสารก่อ

มะเร็งเม็ดเลือด มะเร็งเต้านม และมะเร็งลำไส้ใหญ่ ๔. ลดอาการแพ้ต่าง ๆ และยืดอายุเม็ดเลือดขาว ๕. สารทั้ง 2 ชนิดนี้ สามารถดูดซึมเข้าสู่ร่างกายทางลำไส้เล็กและไม่เปลี่ยนแปลงสภาพ ๖. พืชใช้สารเหล่านี้เพื่อให้ทนต่อ ลม ฝน แสงแดด ซึ่งร่างกายมนุษย์ไม่สามารถสร้างขึ้นเองได้ต้องอาศัยจากพืช

อัตลักษณ์ (ที่โดดเด่น)

ความสำคัญและคุณค่าทางสังคมและทางจิตใจที่มีในวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน นั้นๆ ในพื้นที่ตำบลป่าแลวหลวง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งนอกจากพืชหลักที่ปลูก คือ ข้าวโพดแล้ว ประชาชนยังมีการปลูกพืชอย่างอื่นเสริม เช่น ใบหม่อน ชিং กล้วย ผือก มัน พักทอง แต่ผลผลิตทางการเกษตรเหล่านี้มีราคาถูก จึงไม่เพียงพอกับต้นทุน เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิต และเพื่อเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว อีกทั้งยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หมู่บ้านพนาไพร ตำบลป่าแลวหลวง อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน จึงได้จัดตั้งกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ เกิดจากการรวมตัวของเกษตรกรในหมู่บ้าน (ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านประมาณ ๗ – ๘ คน) ซึ่งเกิดจากปัญหาการว่างงานของแรงงานนอกฤดูการทำนา ทำให้เกิดการเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ และต้องการหารายได้เสริมช่วยเหลือครอบครัวอีกทางหนึ่ง ประกอบกับมีผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่อยู่มาก เช่น กล้วย ชนิดต่างๆ พักทอง ใบหม่อน ใบเตย ผือก มัน ชিং ฯลฯ สมาชิกกลุ่มจึงได้ปรึกษากันว่าจะหาวิธีการนำมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลผลิตทางการเกษตรต่างๆที่มีอยู่ในชุมชน จึงได้นำไปปรึกษากับ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตร อ. สันติสุข พัฒนาชุมชน อ. สันติสุข ประธานกลุ่มเกษตรยั่งยืน ต.ป่าแลวหลวง จึงได้จัดตั้งกลุ่มดังกล่าวขึ้น โดยนำเงินมารวมหุ้นกันและจัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนแคนาดา เพื่อนำมาซื้อวัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตต่างๆ

5. องค์ประกอบของอาหาร (สูตร)

6. วิธีการ ประกอบอาหาร (บรรยายพร้อมแนบภาพนิ่งเป็นไฟล์นามสกุล JPEG หรือ TIFF ไม่น้อยกว่า 10 ภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบที่ปรับปรุงยุค และภาพเคลื่อนไหว ลงแผ่นซีดี/วีซีดี จำนวน 1 แผ่น)

บรรยาย รูปแบบ วิธีการ แบบดั้งเดิม (แนบภาพนิ่งเป็นไฟล์นามสกุล JPEG หรือ TIFF ไม่น้อยกว่า ๑๐ ภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบดั้งเดิม และภาพเคลื่อนไหว ลงแผ่นซีดี/วีซีดี)	บรรยาย รูปแบบ วิธีการ แบบปรับปรุงยุค(ถ้ามี) (แนบภาพนิ่งเป็นไฟล์นามสกุล JPEG หรือ TIFF ไม่น้อยกว่า ๑๐ ภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบที่ปรับปรุงยุค และภาพเคลื่อนไหว ลงแผ่นซีดี/วีซีดี)
 ใบหม่อนสำหรับทำชาสมุนไพร	

การหันชาใบหม่อน

การคั่วชาใบหม่อน

การบรรจุชาใบหม่อน

ผลิตภัณฑ์จากชาใบหม่อน

7. การสร้างงานและรายได้

7.1 มีความสามารถในการผลิตเชิงปริมาณ พร้อมแสดง สาคิตและจำหน่ายในโอกาสต่างๆ
มี

(ระบุเหตุผล)

7.2 การสร้างงานและรายได้ (ต่อครอบครัว/ชุมชน)

8. ชื่อ – สกุล ผู้ประกอบการหรือกลุ่มผู้ประกอบการ

ชื่อ – สกุล ผู้ประกอบการหรือกลุ่มผู้ประกอบการ

กลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรบ้านพนาไพร ตำบลป่าเลาหลวง อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

ชื่อ และที่อยู่ของร้านจำหน่ายอาหาร

ที่อยู่ติดต่อได้สะดวก

โทรศัพท์ โทรสาร

E-mail

9. รางวัล/เกียรติคุณที่ได้รับ (ระบุชื่อรางวัล/เกียรติคุณที่ได้รับ หน่วยงานที่มอบ ปีที่ได้รับ)

-

10. ผู้เรียบเรียงข้อมูล/ ผู้บันทึกข้อมูล/ รายชื่อคณะกรรมการคัดสรรรางวัลวัฒนธรรม ผู้รับรองความถูกต้องของข้อมูล

ผู้เรียบเรียงข้อมูล

ตำแหน่ง

วัน/เดือน/ปี ที่เรียบเรียงข้อมูล วันที่ เดือน ปี พ.ศ. 25

ผู้บันทึกข้อมูล

ตำแหน่ง

รายชื่อคณะกรรมการคัดสรรรางวัลวัฒนธรรม ผู้รับรองความถูกต้องของข้อมูล

1.

ตำแหน่ง

2.

ตำแหน่ง

3.

ตำแหน่ง

ผู้ตรวจสอบและอนุมัติ

ตำแหน่ง วัฒนธรรมจังหวัด

วัน/เดือน/ปี ที่อนุมัติ วันที่ เดือน ปี พ.ศ. 25